

Lectures recomanades

Por qué otros se hacen cada vez más ricos a tu costa

Philipp Bagus i Andreas Marquart

Un dels grans temes d'actualitat en l'escenari internacional és el tema de la desigualtat. Tanmateix és un tema que poques vegades es tracta amb rigor sino que sol ser, com tantes i tantes coses, un pretext per justificar una intervenció creixent de l'Estat en l'economia i donar coartada i suport moral a tota mena de pujades d'impostos i agressions contra la propietat. Aquest és el cas, per exemple, del llibre de Thomas Piketty *El capital al segle XXI*, on, bàsicament, la tesi que defensa el llibre –un gran èxit de vendes–, és que la desigualtat és un resultat del sistema capitalista i que per corregir-la calen més impostos als rics.

El gran error del llibre de Piketty, i d'altres autors de renom com Krugman o Stiglitz, i més recentment Branko Milanovic, és que no tenen en compte el paper de la intervenció de l'Estat en el fet que cada cop més, sigui més difícil per als joves assolir el nivell econòmic dels seus pares: És cert que la distància entre el "súper rics" i la resta de la població ha anat en augment en les últimes dècades, però aquest fet no té res a veure amb la dinàmica del mercat.

La raó més important per a aquest desenvolupament ha estat àmpliament descuidat en el debat: el sistema monetari actual basat en diner fiduciari i en el monopoli d'emissió per part dels Bancs Centrals. Aquest és l'argument central del llibre **dels professors d'economia Philipp Bagus i Andreas Marquart**, tots dos deixebles intel·lectuals de l'economista austríac Ludwig von Mises. De fet, el llibre suposa una adaptació entenedora i per al gran públic de la teoria del diner i del crèdit de l'economista de Viena escrita ja al l'any 1912.

Malgrat l'aparent complexitat de l'objecte d'estudi, el llibre és una obra en clau de divulgació acadèmica que ajuda a entendre els nocius efectes que tenen en l'estalvi, les institucions i fins i tot els valors i la moral, el fet de tenir un sistema monetari inflacionista, és a dir, que de manera constant devalua el poder adquisitiu dels diners, en un sistema de diners fiduciari els costos de la caiguda de producció de diners a pràcticament zero. Per tant, l'incentiu per produir diners —és a dir, imprimir bitllets—és gairebé irresistible.

El fet essencial és que aquesta producció de nous diners no es distribueix de manera homogènia de manera que no tots els agents econòmics reben els nous diners al mateix temps.

Algunes persones obtenen els "nous diners" abans (per exemple els Estats, i resta de grans entitats properes als nuclis de creació de diner); mentre que alguns ho fan més tard. Això fa que l'impacte de les pujades de preus que es deriven d'aquesta inflació monetària (en el seu significat estricta d'increments en la massa monetària) sigui tremendament desigual. Una vegada que els primers receptors gasten els diners, que flueix als següents receptors que encara es beneficien, però inferior als primers receptors ja que els preus comencen a pujar. I així successivament. De la mateixa manera que els primers receptors dels diners guanyen al beneficiar-se d'un accés a nova massa monetària abans que els preus puguin; el gran guix de la societat perd: no els hi arriben els nous diners al temps que el poder adquisitiu del diner s'envileix.

Els que primer se'n beneficien d'aquesta proximitat als focus de creació de diner (accés al deute i al crèdit) són aquelles persones a les qui les resulta més fàcil accedir a gran partides de deute i crèdit, els mecanismes per als quals els bancs centrals augmentant la massa monetària en el sistema econòmic. És per això que aquelles persones, empreses i organitzacions amb més capacitat d'endeutar-se, o que ja estan endeutats i necessiten refinançar de forma tàcita aquest deute amb un diner envellit.

Al final, les persones propietàries de grans quantitats d'actius com ara accions o béns arrels poden ser donades en garantia les seves accions o béns immobles com a garantia per a nous préstecs. A continuació, pot utilitzar aquests crèdits per comprar més accions i béns arrels, per tant, seguirà augmentant en valor. En tot cas, tenen un major marge de manobra per protegir-se la inflació. Aquells que depenen bàsicament del seu sou, de les rendes del treball, per el contrari, veuen com els fruits del seu treball (sous reals) queden estancats.

Atès que en un sistema de diner fiduciari (sense el suport d'estalvi real) els costos de producció de diners són propers a zero, els bancs centrals i altres bancs poden crear diners de manera continuada mantenint una política monetària constantment expansiva, el que fa que els preus tendeixin a pujar de manera constant. Aquest fet, aquesta pujada constant en el preu dels béns i serveis, afavoreix una cultura del consum curt termini, on l'estalvi es desincentiva: el preu artificial dels diners afavoreix abusar del deute i el consum curt termini en detriment de l'estalvi, pre-requisit per un model de creixement sòlit i basat en el creixement de la productivitat. Com tot puja, és inevitable que el conjunt de la societat acceleri, també de forma artificial, el seu patró de consum hipotecant la seva solvència futura. Aquesta dinàmica té el pervers efecte de descapitalitzar les economies i fer-les més fràgils i vulnerables davant de futures crisis.

El llibre en definitiva explica de forma molt planera el per què la recuperació a la crisi econòmica està següent anèmica i dèbil i el sistema acumula deficiències estructurals que limiten el creixement, la prosperitat i la llibertat. És per això, argumenta el llibre en les seves conclusions, que si volem ampliar els horitzons de prosperitat de les nostres economies i afavorir l'existència d'un sistema financer més estable i responsable resulta ineludible modificar aspectes fonamentals en l'arquitectura del sistema estructuralment inestable e injust.